

VICENTE CAÑAS A TRAVÉS D'ALGUNES FOTOS

JOANA D'ÀUSTRIA
versus

VICENTE CAÑAS

Una doble història
a la Companyia de Jesús?

1. [La meva millor foto de Guatemala](#)
2. [Joana d'Àustria a través dels seus pintors](#)
3. Vicente Cañas a través d'algunes fotos (Tema actual)

Els companys d'ahir, que eren al costat de Vicente, ara s'han adaptat, surfejant onades altes subvencionades pel sistema que va matar el missioner.

D'altres, fa 30 anys, en el moment de l'assassinat, encara desconfiaven de l'estil radical de Vicente Cañas. Mentrestant, s'hi van acostar. Van demanar perdó i es van convertir. Lloat sigui Déu!

[Paulo Suess](#)
[Extractat de...](#)

Vicente Cañas va néixer el 22 d'octubre de 1939 a [Alborea](#) (comarca de [La Manchuela](#), Albacete).

El 21 d'abril de 1961 va ingressar a la Companyia de Jesús, al Noviciat de Sant Pere Claver (Raimat, Lleida).

Després dels dos anys de noviciat, continuarà a Raimat per cursar dos anys més de juniorat (formació humana).

A l'estiu de 1964 coincideixo breument amb ell, sense mantenir cap relació especial, potser ni una breu conversa. Finalitzats els meus tres anys de filosofia a Sant Cugat (Barcelona), soc destinat -com a "formador dels nostres"- a Raimat, aleshores noviciat per als jesuïtes de Catalunya i juniorat de germans coadjutors a on acudien tots els d'Espanya (excepte els d'Andalusia) i altres procedents d'altres països (França, Xile...). Ell ja se n'anava i jo arribava...

En tinc un record fugaç en aquests paratges del Pirineu d'Osca; la casa de Conques, prop d'Anciles (Benasque), lloc dels 15 dies de vacances. Potser, dels que ja se n'anaven, és l'únic que se'm va quedar a la memòria.

Ja no eren aquells temps en què els estudiants jesuïtes feien les vacances amb les Alteses reials.

En el verano de 1546, doña Juana de Austria padece de unas *tercianas sencillas*, pero persistentes, que la retienen en Guadalajara, donde pasaba los calores veraniegos en el palacio del Infantado. Se habían trasladado las dos Infantas [María y Juana] a esta localidad en mayo, junto a un pequeño grupo de estudiantes jesuitas, para pasar los meses calurosos.

[Antonio Villacorta Baños-García](#)

[La jesuïta](#)

Pág- 120

Qui s'imagina a Vicente Cañas "jugant" amb la Infanta Joana?

Al juniorat manifesta al llavors provincial d'Aragó, el P. Mariano Madurga, la seva vocació missionera.

A la festa de Sant Francesc Xavier de 1965 va rebre el "crucifijo misionero" al Castell de Javier.

Va desembarcar al Brasil el 19 de gener de 1966

En rebre el "crucifijo misionero" pensava que un cop arribat al Brasil el substituiria per un cullerot per remoure les olles d'on menjarien "los padres" de la comunitat jesuïtica?

Mentre segueix, amb el seu nou "crucifijo misionero", remenant cassoles i paelles, altres el van avançant per l'esquerra.

Per a [el jesuïta] Pereira i els seus joves companys, una cosa estava clara: a l'Amazònia, la missió ja no podia consistir en una exportació unilateral del cristianisme occidental; ara implicava un redescobriment del significat profund de l'Encarnació, a través del contacte amb les cultures indígenes. Aquestes noves idees no eren del gust de tots els pares jesuïtes de la prelatura, i la tensió era intensa... Va ser en aquest context turbulent que el jove germà Vicente es va unir a la missió jesuïta el febrer de 1969, com a cuiner¹.

1 Molt més tard, el 1978, Pedro Arrupe, per aquell temps Superior General de la Companyia de Jesús, publicarà el seu famós document sobre la inculturació, definint-la com l'encarnació de la vida cristiana en una cultura particular (Nota de l'Autor).

Partidari, des dels meus anys d'estudis escolàstics, de la "navalla d'Ockham" ("*entia non sunt multiplicanda sine necessitate*"), no resseguiré l'itinerari de Vicente Cañas, que es pot trobar molt suficientment a través del Sr. Google. I així deixo a la llibertat de cadascú la interpretació d'aquest "*itinerari*".

És el missioner contemporani que va arribar a més nivell d'inculturació. Va néixer espanyol, es va nacionalitzar brasiler i es va inculturar Enawenenawe.

A vida e a morte de Vicente Cañas nos ensinam sobretudo a vontade sincera de inculturar o Evangelho nos diferentes povos; sem etnocentrismos, com total despojamento, na monótona vida diária, arriscando e doando a própria vida, confiando na força maior do testemunho.

Pere Casaldàliga

Es va passar de "frenada"?

El col·laborador del Regne, necessàriament, serà un provocador de ruptures. Vicente va ser també aquest provocador que trencà amb les missions supervivents del sistema colonial i amb els sistemes econòmics que maten.

Paulo Suess

Provocar rupturas, construir o Reino

Més que un Matteo Ricci? Més que un De Nobili?

Oblidà Vicente allò que Ricci mai oblidà?:

Que les "*conversions*" eren la raó principal de la seva estada a la Xina

Un hombre fuera de lo común; hombre de frontera que se vio abocado a hacer decisiones arriesgadas. Vicente nunca dejó de ser un hombre libre y auténtico. Radical sin estar

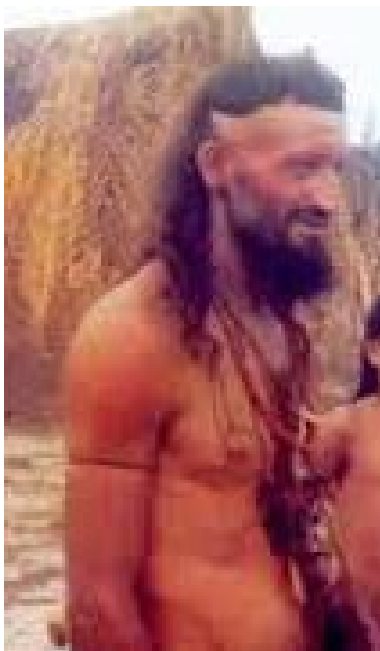

radicalizado, mantuvo sus opiniones fundamentales frente a cualquier autoridad humana. La responsabilidad que había asumido con el pueblo Enawene-Nawe exigía fuerza y constancia si quería permanecer en el rumbo iniciado. En la frontera cultural y religiosa en la que vivía, Vicente se había pasado con armas y bagaje a los Enawene-Nawe. No llevaba una doble vida

como tampoco vestía dos camisas. La práctica de la religiosidad indígena era su fe cristiana. No lo explicaba sino que lo vivía con mucha tranquilidad y sin ningún escrúpulo de conciencia...

Màrtir de l'evangelització?

Desertor del cristianisme?

Pero en esa foto la mirada de Vicente no era la de un misionero que se disfrazaba para imponer una doctrina.

Pocas veces se ha dado el que un misionero abandone su fe y se convierta en un salvaje en toda la extensión de la palabra.

Se trataba de una entrevista en la que aparecía una foto suya semidesnudo, barbado y con el cuello repleto de collares... El titular decía: "*El ritual de vivir con los Enawene-Nawe*". Subtitulado "*La evangelización es una utopía*":

Usted no puede anunciar a Cristo donde jamás él ha nacido. Creo que la iglesia no debería hablar de eso, porque, en el momento que está hablando de evangelización, está queriendo imponer una creencia, que el indio ya tiene.

Despojarse del complejo de superioridad de la cultura occidental es muy difícil. Tenía que ir en contra de su educación, de sus maestros y, lo peor contradecir su propia fe, principios y formación religiosa.

Jamás habló de la Biblia o de Jesucristo...

Vicente Cañas se volvió el más severo crítico de la evangelización.

Ese adoctrinamiento es fatal para cualquier tribu pues con él comienza la decadencia y la pérdida de la identidad.

Con el paso del tiempo Vicente se dio cuenta que él se había transformado en un indígena más: que la doctrina católica no es la única portadora de la verdad y que no es necesario creer en ese Dios cristiano para ganarse el cielo. Ese Cristo crucificado y moribundo no pinta nada acá en medio del Amazonas donde los dioses son inmortales. El ya no serviría más de cómplice de una civilización que sólo ha demostrado rapiña y ansias de riquezas.

Cada día se levantaba con los Enawene-Nawe a adorar al sol; espantaban las tinieblas y llamaban a la claridad para que tuviera clemencia de las criaturas terrenales... Encontró en los dioses indígenas una respuesta, renegó de sus principios y se dedicó de lleno a la defensa quimérica de los Enawen-Nawe.

Con sencillez sin grandes discursos...

Vicente Cañas, el Cristo de los paganos

La seva vida mateixa sembla esbossar una proposta teològica, encara no completament articulada.

El testimoni que va deixar és, en molts aspectes, subversiu.

Amb [els jesuïtes] Lisboa, Pereira i altres, havia optat per viure la missió d'una manera radicalment "silenciosa" (*missião calada*), rebutjant proclamar obertament a Crist. Per a ell, la universalitat de la gràcia era un fet, i calia fer tot el possible per preservar l'extraordinari món Enawenê-Nawê de les influències occidentals: incloent-hi, per tant, les l'Església Catòlica, almenys mentre no s'alliberés del seu imperialisme cultural eurocèntric.

Inacceptables i provocadores per a molts teòlegs, aquestes propostes feien ressò directament d'una experiència concreta: la cristianització i la modernització havien estat, al llarg dels segles passats, les dues cares inseparables d'un mateix procés d'aniquilació.

Pierre-Louis Choquet

Vicente Cañas, une conversion amazonienne.

2024.

¿Va arribaral Brasil amb les "idees missionals" de Francesc Xabier?